

Pioneres: Rosa Domènech Solé

Per entendre i conèixer la vida de Rosa hem de situar-nos a Vilalba dels Arcs, el petit municipi de la Terra Alta amb poc més de 600 habitants. Començo estes línies invitant-vos a conèixer la Terra Alta amb els seus pobles rodejats de vinyes: a més de Vilalba, la Fatarella, Batea, Bot, Arnes, Horta i la seva capital, Gandesa.

Terra de vins i d'ametllers, de gent noble i de caràcter, treballadors i de poques paraules. Muntanyes magnífiques, roques impressionants, rius i gúbies, masos i terra dura.

En este entorn, on gairebé totes les famílies feien vi per a casa o tenien un petit celler, és on va néixer i créixer Rosa, rodejada sempre d'aquest ambient rural vitícola.

De petita, sa iaia li deia que havia de ser mestra, però ella sempre va tenir molt clar que la seva feina seria de camp: volia ser enòloga.

Els seus iaïos tenien celler, però ni la mare ni el seu tiet van voler dedicar-se a fer vi. Al seu pare, però, li agradava molt el món del vi. Estava a la cooperativa de Vilalba, i des del primer moment la va recolzar molt en la seva vocació. Ell va ser el seu puntal i la seva referència a l'endinsar-se en este món.

Després del batxillerat a Gandesa, Rosa va marxar a estudiar enologia a la URV. Corrien els anys 90 i van ser de les primeres promocions en estudiar el grau d'enologia. Com que hi havia poques places, la prova d'accés era un examen i una entrevista personal.

En acabar, va fer veremes al Pene-

dès i a La Rioja. Després va marxar a França, a la Borgonya, a formar-se en profunditat. En tornar, va treballar 8 anys a la cooperativa de Batea, on va agafar experiència en el món del vi.

Es va casar amb Xavier Clua, també enòleg, que l'any 95 va muntar la seva pròpia bodega. Més tard, el 2005, Rosa va entrar a formar part d'un projecte familiar comú. Van comprar una finca i van fer un celler nou a l'entrada de Vilalba. El fet de tenir vinyes pròpies i de ceps antics, va fer que poguessin començar a elaborar vins molt bons.

Després de gairebé 30 anys, s'han fet un nom dintre d'aquest difícil món. Vins com Mas d'en Pol, Mil·lennium, Il·lusió ja són força coneguts.

Per Rosa, fer vins és una cosa vocacional, i encara que de vegades has de fer vins "que paguen les factures", també tens la il·lusió de fer vins que t'agraden a tu.

Rosa té un fill i una filla que s'han criat entre vinyes i vins i que també volen seguir en la tradició familiar. Admet que és una forma de vida en lluita diària i constant, però que t'omple molt i que et dona satisfaccions. Recorda com fa anys, les dones pageses treballaven a casa i fora de casa al camp, i no se les valorava prou. Reconeix que compatibilitzar la criança dels seus fills amb la feina, va ser possible gràcies a sa mare i a sa sogra, que la van ajudar molt.

En el món del vi, comencen a haver-hi dones, però en llocs de decisió, ben poques. També ens trobem aquí en el tan conegut "sostre de vi-

dre" degut a la conciliació de la vida familiar amb la professional. Els directors sempre solen ser homes.

D'aquest buit en els llocs capdavanters, va sorgir l'Associació de Dones del Món Rural. La conformen dones del sector primari molt potents, en idees i projectes molt vàlids. Tenen clar que volen i poden estar als llocs de decisió.

L'Associació de Dones del Món Rural existeix fa 8 anys. Tot i que Rosa no va ser la primera presidenta (ho va ser la Dolors Català, del món de l'oli), ella va entomar el lideratge de l'associació en els moments de la revolta pagesa. Participen també en el Consell Assessor de les Dones, juntament amb les Dones de la Mar, per tractar totes les problemàtiques d'aquests sectors en una visió de gènere. Rosa valora la feina de la consellera Jordà, que, potser per ser dona, es va preocupar pels problemes de les dones al camp.

A l'associació, s'ha trobat en dones que tenen les mateixes inquietuds i objectius, i juntes, volen tornar a donar vida als pobles i donar-los a co-nèixer. Des de l'associació, que té 40 dones de les TE, s'han fet moltes activitats: S'han programat intercanvis, han viatjat a Holanda, a Alemanya, al País Basc... Cada any fan alguna sortida. També han fet dos congressos. Un sobre economia i agricultura i l'altre sobre foc. Han parlat sobre alimentació i nutrició. El 2026 és l'any de la dona pagesa i hi ha un fòrum al respecte. Podeu seguir-les a Instagram. Les dones de l'associació estant a tot arreu: algunes són alcal-

deses, altres estan a la Lliga Contra el Càncer, AMPES, Passió de Vilalba, patronats...

El 2014, el celler Clua va guanyar el Vinari d'Or amb el vi de l'anyada del 2011. Un premi molt important al millor vi de Catalunya. Alguns dels participants no sabien ni on estava Vilalba dels Arcs. Amb el guardó, ells van aconseguir donar a conèixer el poble, "posar-lo al mapa".

M'explica que antigament es pensava que qui treballava de pagès és perquè no servia per a estudiar. Avui en dia, això ja no és així. Per treballar al camp, t'has de formar primer. A la Terra Alta hi va haver una promoció de gent molt jove que es va formar molt i va tornar al territori. Són els que ara lideren projectes força interessants en diferents vessants de la pagesia.

Per Rosa, fer vins és una forma de defensar el territori. Quan va morir el seu pare, coincidint en el naixement del seu nebot, van fer un vi que es diu Il·lusió. Era una forma de rendir un homenatge al pare i continuar amb la il·lusió d'un nadó. Va ser un vi diferent als que havien fet fins al moment. Fins llavors tots els vins tenien una mica de mescla de varietats foranies. Este, amb un 100 % de garnatxa blanca, va ser una aposta total per la varietat del territori.

En néixer les seves filloles bessones, van fer un vi que es diu Il·lusió Negre, que té 50 % de garnatxa fina i 50 % de garnatxa peluda. Rosa insisteix que treballa "en lo cor", recolzant-se molt en la família i en ganes d'innovar sempre.

Cinta Galiana
doctora en ciències de l'activitat física i l'esport

Actualment, encara que el mercat està molt difícil, els aranzels de Trump, l'amenaça de Mercosur i l'excessiva burocràcia continuen en les ganes de fer coses noves.

Rosa explica que el món del vi cada any és diferent. El que et val per un any, a l'any següent no et serveix. Ara cal adaptar-se molt al clima. Com que cada cop fa més calor, treballen ja en càmeres perquè el raïm entra molt calent. També els hi costa trobar gent per treballar. "No es pot parar al camp...", assegura.

Per ella, el vi són moments i sensacions. Cada persona i cada situació poden necessitar un vi diferent. També el record de l'entorn i del moment en què has pres un vi, fa que este sigui més apreciat.

M'acomio de Rosa amb la idea de tornar a quedar en ella i de compartir alguna de les activitats de l'Associació de les Dones Rurals, a les quals m'ha invitat. Com passa amb els bons vins, em queda un "bon gust de boca" i ganes de més. Em reforça la il·lusió per seguir co-neixent dones amb lideratge i em-penta com ella.